

У СВІТІ ВЛАСНИХ НАЗВ

<https://doi.org/10.37919/0201-419X-2024.100.8>

УДК 81'37

СЕМАНТИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТОПОНІМА ЧОРНОБАЇВКА В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ДИСКУРСІ

БРАЇЛКО

Юлія Іванівна,

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач сектору криміналістичних
та психологічних досліджень,
Полтавське відділення
Національного наукового центру
«Інститут судових експертиз імені
Засл. проф. М.С. Бокаріуса»;
вул. Решетилівська, 47, м. Полтава,
36007;

e-mail: santie@ukr.net

ORCID: 0000-0001-5203-7479

Yuliia

Braïlko,

Candidate of Sciences in Philology,
Associate Professor, Head of the
forensic and Psychological Research,
Sector of Poltava Branch of
National Scientific Center "Hon.
Prof. M.S. Bokarius Forensic Science
Institute";
47, Reshetylivska St., Poltava, 36007,
Ukraine;

e-mail: santie@ukr.net

*У статті здійснено аналіз топоніма **Чорнобаївка** як новітнього неосеманта. Простежено перехід його до активного словника українських мовців, конотаційні зміни, зумовлені екстралінгвальним, зокрема подієвим, чинником – воєнними діями в період повномасштабного вторгнення РФ до України. Висвітлено шляхи реалізації високого гумористичного потенціалу цього ойконіма, що став одним з оригінальних і потужних вербальних знарядь опору збройній агресії Росії.*

***Ключові слова:** онім, топонім, ойконім, неосемант, Чорнобаївка.*

Повномасштабна збройна агресія РФ спричинила помітні конотаційні зміни онімного простору, передусім власних назв населених пунктів, що опинилися у вирі воєнних дій. Наприклад, нової прецедентної семантики трагізму набули ойконіми *Буча, Ірпінь, Маріуполь, Бахмут, Ізюм, Соледар, Вовчанськ, Харків* та ін., натомість маловідома донедавна назва *Чорнобаївка* зазнала різнопланових природжень змісту, перетворившись і на маркер місця воєнних дій, і на символ «недолугості російських військових, які багато разів зазнавали знищення в цьому населеному пункті» [Піддубна 2022: 183].

Українські мовці 2022 року жваво реагували на події в селі поблизу Херсона, поступово розширюючи конотеми ойконіма *Чорнобаївка* та розвиваючи в ньому значення «повторюване масове знищення російських окупантів та/або їхньої техніки»: *Чорнобаївка. День бабака*¹ (18.03.2022, ФБ, Ochoa510); *А що, у Чорнобаївці сьогодні санітарний день?* (01.04.2022, з особистого листування в ТГ); *Схоже, все одно «можуть повторити» рашисти відносно Другої Світової – це бездумну тактику штурмів... І всюди виходить їм маленька, або велика «Чорнобаївка»* (01.04.2022, ТК «InformNapalm»); *Хочуть чорнобаївку на максималках* (07.04.2022, коментар до допису в ТК «Березовый сок»). Безперечно, актуальним було й значення «місце воєнних дій»: *Єдиний населений пункт, який розділяє на сьогодні українську армію з містом Херсон, це славнозвісна Чорнобаївка* (14.09.2022, suspilne.media); *Легендарне селище Чорнобаївка перебувало в окупації майже 9 місяців* (21.12.2022, Є. Коновалюк, life.pravda.com.ua); <...> *твоя одіж, душе, не зачеплена за гачок – / висить на дулі спаленого танка в Чорнобаївці / як стяг воїна-переможця* (11.12.2022, Г. Синьоок, litgazeta.com.ua).

Цим топонімом часто локалізували кінцеву точку руху росіян з одночасною актуалізацією семи 'смерть': *«Чув, а куди ти возиш русню?» – «На Чор-но-ба-їв-ку!»* (19.03.2022, life.pravda.com.ua); *Кожна свинособака москальська має раз в житті відвідати Чорнобаївку* (22.03.2022, коментар до допису в

¹ Тут і далі в наведених прикладах збережено орфографію і пунктуацію оригіналу.

ТК «Березовий сік»); *Розмова двох російських танків: – В Котоп не їдь... – Та я в Чорнобаївку* (27.03.2022, І.Ф.Ф.); *Ласкаво просимо до Чорнобаївки* (09.05.2022, з особистого листування в ТГ).

Під впливом подієвого чинника онім Чорнобаївка набув кількісного виміру: *Чорнобаївка змушує мене вчитись загинати пальці на ногах* (25.03.2022, ТК «Таня Адамс»); *«Щойно була дванадцята Чорнобаївка», – сказав Арестович* (01.04.2022, ТК «ТСН новини / ТСН.ua»); *Помирання жиріновського – як Чорнобаївка. Перших 8 разів було не досить* (06.04.2022, ФБ, коментар до допису Тетяни Трощинської); *Не хочу більше Чорнобаївка 24, 25 тощо. Хочу мАсква І. І щоб уцент* (15.07.2022, Vitaly Kosenko, ФБ).

Квантитативна семантика часто поєднувана з актуалізацією таких значень:

– «учасник спортивного змагання / матчу», причому рахунк на користь Чорнобаївки поступово збільшувався: *Чорнобаївка... Зараз. Це вже як? 15:0? 16:0? Геноцид комунізаторів* (01.04.2022, ТК «Євген Карась»); *Чорнобаївка 20:0. ЗСУ вдарили по складах окупантів* (15.05.2022, <https://tsn.ua>); *В Чернобаевці як завжди класно. Який вже там рахунок? 22:0?* (20.08.2022, ТК «Євген Карась»); *ЧОРНОБАЇВКА – росія 26:0* (напис на вокзалі Київ-Пасажирський); *У Чорнобаївці і частині Херсона з'явився український мобільний зв'язок. Так що Чорнобаївка тепер не тільки 100500:0, а й і 050* (20.11.2022, ТК «Вісник веселої русофобії»);

– «серіал», який поступово продовжувався: *Ім'я автора: Юрій Журавель. Назва: Чорнобаївка. 6 серія. Короткий опис: Мем розкриває безглуздість російської військової машини та її дії на аеродромі в Чорнобаївці. 6 серія = 6 раз підряд знищено військову техніку на території аеродрому* (20.03.2022, milart.ucf.in.ua); *«Чорнобаївка». Сезони 1–6. Завантажити* (І. Маруніч, цит. з life.pravda.com.ua від 19.03.2022); *1 сезон, 8 серія: рашисти знову «відгребли» у Чорнобаївці* (22.03.2022, <https://apostrophe.ua>); *Російські війська втікають з Чорнобаївки. <...> Міноборони повідомляє: всі, хто вже придбав квитки на 9-й сезон серіалу, будуть запрошені на аналогічне кіно в інших локаціях* (23.03.2022, Vitalii Cherunoga, ФБ); *На уточнююче*

запитання, чи варто очікувати 10-ї серії серіалу «**Чорнобаївка**»?.. Олег Жданов певен, що рашисти триматимуться за це село до останнього (24.03.2022, ukrinform.ua); Арестович заявив про 20-ту «серію» **Чорнобаївки** (15.05.2022, <https://www.segodnya.ua>).

Кореляційно із ситуацією на фронті відбувалася й квалітативна інтерпретація Чорнобаївки як серіалу, зокрема й через актуалізацію значень «продовження дії», «завершення дії»: «**Чорнобаївка. Повернення**». В наступних серіях дивіться (06.04.2022, ФБ, коментар до допису Andy West); *Серія потужних ударів HIMARS по командних центрах та складах росіян на окупованих територіях. ЗСУ знімають продовження серіалу «Чорнобаївка»* (11.07.2022, ТК «Несемось!»); *Чорнобаївка справді стала для російських окупантів своєрідним Твін-Піксом, але на те є причини* (24.03.2022, О. Коваленко, ukrinform.ua); *Серіал Чорнобаївка завершився через відсутність «реквізиту»: армія РФ забрала всю техніку з аеродрому під Херсоном* (29.10.2022, <https://defence-ua.com>); *Серіал «Чорнобаївка» закритий* (10.11.2022, ТК «Несемось!»).

Семантичний зв'язок «Чорнобаївка – серіал» простежуємо також:

а) в оприявленні в ойконімі конотемі «режисер»: *Чорнобаївка завершила знімати серіал і повернулась до України!* (11.11.2022, Олександр Аронець, ФБ);

б) у проведенні паралелей з іншими неологізмами-фільмонімами, об'єднаними подієвим чинником:

– влучними ударами ЗСУ по аеродрому в російському Енгельсі: *Після завершення серіалу «Чорнобаївка» ЗСУ почали зйомку нового карколомного блокбастера «Енгельс». Чекайте вихід наступних серій найближчим часом* (26.12.2022, Evgeny Istrebin, ФБ);

– утечею росіян із Харківщини й Херсонщини та українським наступом під проводом В. Залужного, якого репрезентовано як творця фільмів: *Від режисера мультилогії «Чорнобаївка», «Куп'янськ» і «Жест доброй воле». Фільм Валерія Залужного «Херсон»* (11.11.2022, Тарас Чорновіл, ФБ).

У наведених вище прикладах власна назва *Чорнобаївка* шляхом трансонімізації (ойконім → серіалонім) зазнала семантичного перекодування.

На тлі розуміння мовцями Чорнобаївки як місця, де постійно знищують окупантів та їхню техніку, спостерігаємо й такі прирошені конотеми в значенні цього неосеманта:

– «місто мрії»: *«Побачити Чорнобаївку і померти»: реакція українців на поразки окупантів* (19.03.2022, life.pravda.com.ua);

– «приморський населений пункт»: *З сьогоднішнього дня в Чорнобаївці відкрили морпорт* / *І вже декілька кораблів наразі направляються туди* (24.03.2022, ТК «Маршал»);

– «святе місце»: *Після нашої перемоги обов'язково з'їжджу в Чорнобаївку, наберу тої святої землі в баночку* (26.03.2022, ТК «Катерина Соляник»);

– «українці»: *Розквітнеш сонях навесні / Могутня армія русні. <...> / Ми – Чорнобаївка, ти – мрець, / безжально злитий нанівець* (04.04.2022, А. Дмитрук, apostrophe.ua);

– «пекло»: *Чорнобаївка вже стала легендарною жаровнею для орків...* (07.05.2022, tsn.ua); *І вам від них ще буде Гловайськ, / пекельні Чорнобаївка і Буча...* (29.10.2022, В. Коваленко, litgazeta.com.ua);

– «місце поховання»: *Чорнобаївка. Кладовище російської військової техніки. Кладовище російських армій. Кладовище російських військових. Чорна сторінка російської історії* (13.11.2022, ТК «Несемось!»); *А щодо Чорнобаївки... Із тимчасового могильника для росіян вона перетвориться на місце, куди приїздитимуть тисячі туристів* (24.03.2022, М. Ліскович, ukrinform.ua);

– «артистка»: *Чорнобаївка поїхала на гастролі в Крим* (09.08.2022, Антон Санченко, ФБ).

Осмислюючи перехід ЗСУ від оборони до нападу, мовці задіюють ойконім *Чорнобаївка* в мовній грі із суб'єктами дії: *росія просить НАТО закрити небо над Чорнобаївкою* (23.03.2022, група «Підписздесь», ФБ). Із залученням внутрішньої форми відбувається топонімна гра з актуалізацією семи 'чорний' та інших: *Як кажуть на Росії, «жизнь – ана как зьобра: беляя паласа – чьорная паласа, Білогорівка – Чорнобаївка, Білогорівка – Чорнобаївка... а в кінці, як хвостом не крути –*

острів Зміїний (14.05.2022, Юрко Космина, ФБ); *Аномальні зони – Чорнобаївка, Чорнобиль! Давайте, побільше!* (30.03.2022, коментар до допису Олександра Аронця, ФБ). Комічний ефект створює й мовна гра із локусом дії: *На керченському мосту – затори. ЗСУ пропонують об'їзд через Чорнобаївку* (14.08.2022, група «Новини для патріотів», ФБ); *Так все правильно. Це десь біля Чорнобаївки, яка між Бучею, Ірпенем і Гостомелем* (08.03.2023, коментар до викладеного на сторінці Людмили Першин у ФБ допису «В Києве прогремели взривы, сообщают украинские СМИ. Уточняется, что их слышали в Купянском районе города»); *Чорнобаївка змістилась в Брянськ* (13.05.2023, коментар до допису в ТК «ГОНЧАРЕНКО»).

Поява в соцмережах численних легенд, у яких пояснено етимологію назви *Чорнобаївка* (походження від антропоніма – імені козака Чорнобая, який заснував хутір / фортецю), спонукала до мовної гри з твірною основою ойконіма, супроводжену в тексті прагматикою покарання ворога: *Моїй Чорнобаївці / <...> / Триває уже двадцять сьома доба / Цього нелюдського зловісного шалу... / Ген місяць нагострений, схожий на шаблю, / Що міцно тримає козак Чорнобай* (Г. Бокшань); *Шукають, мабуть, якусь частину від Чорнобая. <...> хуילו мабуть хоче руку Сірка, мітлу Конотопської відьми, шаблю Чорнобая, а знаходить тільки вхід до Вія* (22.03.2022, коментар до допису в ТК «Березовий сок»).

Ще один різновид мовної гри з топонімом Чорнобаївка – структурно-текстуальний, коли відбувається:

а) доповнення відомого крилатого вислову шляхом обрамлення: *Чому росіяни дурніші за мишей: миші плакали, кололися, але продовжували жерти кактус. Росіяни плакали, помирили, але продовжували їхати до Чорнобаївки. Миші хоч найлися...* (з особистого листування в ТГ, 09.05.2022);

б) заміщення компонентів відомого тексту, як-от у переліку п'яти стадій прийняття горя, визначених психіатром Е. Кюблер-Росс, повторювана лексема *Чорнобаївка* маркує перші чотири стадії: *1. Чорнобаївка 2. Чорнобаївка 3. Чорнобаївка 4. Чорнобаївка 5. Прийняття* (Б. Процишин, цит. за life.pravda.com.ua від 19.03.2022).

Новонабуті конотації топоніма *Чорнобаївка* сприяли активному залученню його та похідного прикметника *чорнобаївський* до вторинної номінації локусів, удало атакованих ЗСУ: *Бавовна сьогодні прилетіла у Нову Каховку. Хлань каже, що приліт був по лаптях у районі асфальтного заводу і хижо називає НК новою Чорнобаївкою* (19.07.2022, ТК «Вісник веселої русофобії»); *Прошу перейменувати його на Чорнобаївський міст* (08.08.2022, коментар до допису «Вранці Антонівський міст увійде до книги рекордів...» у ТК «ГОНЧАРЕНКО»); *Чорнобаївка і Антонівський міст – кращій дуєт «Таврійських ігор – 2022». На російських складах в Чорнобаєвці сьогодні теж бом-бом* (26.08.2022, ТК «Євген Карась»); *Не знав, що на болотах теж є Чорнобаївка* (26.12.2022, коментарі до допису в ТК «Маршал»).

Надзвичайно продуктивним у перший рік повномасштабного вторгнення був процес творення неологізмів від оніма *Чорнобаївка*, що позначають:

а) того ж референта, як-от завдяки вставній графемі до семантики твірного слова додано презирливі конотації: *Чорнобаєвка* (18.03.2022, Віктор Литовченко, ФБ);

б) російський локус, атакований ЗСУ: *Брянбаївка скоріше* (13.05.2023, коментар до допису в ТК «ГОНЧАРЕНКО»); *Енгельс-2 скоро стане Енгельсом-3. Потім Чорнобаївку буде перейменовано в Н'ю-енгельс, а Енгельс-3 – в Н'ю-Чорнобаївку. Військовий аеродром Н'ю-Чорнобаївки стане міжгалактичним портом для безпілотників всієї мастей і окрасок* (26.12.2022, коментарі до допису в ТК «Маршал»);

в) удалі дії ЗСУ на морі: *Після тривалої перерви чергова серія Змієбаєвки* (19.06.2022, Центр транспортних стратегій, ФБ); *Є висока вірогідність, <...> що вночі ЗСУ підбило величезний, новітній корабель тилового забезпечення ВМС РФ ракетою Нептун від КИ «Луч». Воістину Зміїнобаївка* (13.05.2022, Мирослав Гай, ФБ);

г) пранкера, який тролить росіян: *Цими літаками командує майор Жека Чорнобаїв* (07.04.2022, коментар у групі «Баба і кіт», ФБ);

г) дії: *чорнобаїти, прочорнобаїти, відчорнобаїти: Ворог не перестав чорнобаїти: рахунок вже 12:0* (27.03.2022, Кре-

менчуцький ТелеграфЪ, ФБ); **Чорнобаїти** – *постійно робити одне й те ж саме не отримуючи іншого результату та дуже страждати через це* (27.03.2022, Словник сучасної української мови, ІН); **Я прочорнобаїв** *та знову повернувся до колишньої* (28.03.2022, tsn.ua); **відчорнобаїти** – *значення «знищити в певний спосіб ворожу техніку», синоніми відбайрактарити, відджавелінити* (21.04.2022, Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні, ФБ). Новотвір **чорнобаїти** став відомий не лише знавцям української мови: журналіст А. Печерський, посилаючись на медіаорганізацію «Politic», пише, 21.06.2022 вона «зафіксувала слово Chornobaites у англomовному посібнику з нового українського сленгу війни (An English-language guide to Ukrainian slang), зазначивши, що слово походить від назви українського села Чорнобаївка на Херсонщині, яке російські війська намагалися неодноразово і щоразу безуспішно захопити. <...> Це зневажливе слово на позначення дій людей, які вперто повторюють одну і ту саму помилку, отримуючи той самий негативний результат» [Печерський 2022].

Надзвичайна популярність і позитивно-оцінна конотативність ойконіма **Чорнобаївка** спричинила й активні процеси трансонімізації та онімізації похідного прикметника. В урбаністичному просторі українських населених пунктів з'явилися годоніми *вулиця Чорнобаївська* (м. Львів, м. Дніпро, м. Кропивницький, м. Запоріжжя), *провулок Чорнобаївський* (м. Дніпро); агоронім *Чорнобаївська площа* (м. Київ), а українські торгові марки, з-поміж яких ТМ «Чорнобаївка», назвали на честь знаменитого села продукти й напої, репрезентувавши такі товароніми: *ковбаса «Чорнобаївка»* (м'ясокомбінат «М'ясний»), *ковбаса «Чорнобаївська»* (ТМ «Гриф»), *пиво «Чорнобаївка»* (броварня «Luchan Brothers' Brewery»), *«Чорнобаївка влучне»* (ТМ «Чорнобаївка»).

Поява годонімів на честь Чорнобаївки зумовлена, наприклад, такими екстралінгвальними чинниками: «Є пропозиції назвати дві вулиці біля аеропорта як **Чорнобаївську**, бо **Чорнобаївка** відома через аеропорт біля Херсона» [Гоголь Х., Коваль О.]; «Мали б бути легендарні назви, на кшталт **Чорнобаївської**, яка не є депресивна, а прославляє здобутки ЗСУ», – зазначив Андрій Гречило [Терещук 2022].

Топонім *Чорнобаївка* 2022 року став настільки семантично містким і самодостатнім, що зміг виконувати функцію цілого тексту, завдяки чому інтернет заряснів численними мульти-модальними мемами із цим ключовим, а часто і єдиним вербальним компонентом. Власне, і саме слово *Чорнобаївка* стало самодостатнім мемом.

«Фраза “влаштувати Чорнобаївку” залишиться на вікі і перетвориться спочатку на легенду, а потім на міф», – писав Юрій Гудименко 08.04.2022 на своїй сторінці у фейсбуці. Звісно, аналізований ойконім має зберегти своє конотативне тло надовго, однак у зв’язку з переміщенням активних воєнних дій від цього населеного пункту лексема *Чорнобаївка* нині вживана рідко. Передусім вона оприявнює ядерне, денотативне значення, функціуючи в новинному дискурсі: *СБУ затримала колаборантку з Чорнобаївки, яка допомагала ворогу в організації псевдореферендуму* (10.10.2023, ТК «ТСН новини / ТСН.ua»); *Росіяни вночі обстріляли Херсонщину: у Чорнобаївці загинув чоловік <...>* (12.10.2023, ТК «Реальна війна / Україна»). Зрідка спостерігаємо проведення нових топонімних паралелей, мотивоване подієвим чинником, як-от: *Свого роду «Чорнобаївка»: на Куп’янському напрямку окупанти наступають однією і тією ж дорогою, їх там неодноразово знищують* (11.01.2024, В. Фітьо, unp.ua); *Бельбек відпочиває. Щось нагадує оту Чорнобаєвку, хто пам’ятає? Що знищимо, вони нових завезуть <...>* (15.05.2024, коментар до допису в ТК «Печера Дракона»).

Цілком закономірно, що в часи великих життєвих потрясінь у мові з’являється велика кількість неосемантів, які швидко входять в активний ужиток. До них належить і ойконім *Чорнобаївка*, що 2022 року закодував у собі багато переносних значень і завдяки високому гумористичному потенціалові, зумовленому екстралінгвальним (подієвим) чинником, став одним з оригінальних і потужних вербальних знарядь опору збройній агресії РФ. Зміна воєнної ситуації, зокрема звільнення легендарного села Чорнобаївки, відбилася на частотності функціонування його назви в українському дискурсі: нині відбувається зворотний процес повернення відповідного топоніма до пасивного складу лексики, що, проте, не применшує його знакової історичної функції як слова-зброї.

Гоголь Х., Коваль О. З якими назвами вулиць у Львові ми прощаємося. Твоє місто. URL: https://tvoemisto.tv/exclusive/z_yakymy_vulytsyamy_lvova_my_poproshchaiemosya_i_koly_133701.html

Печерський А. Чорнобаїти і відукраїнити: сленг війни шириться світом. *АРМІЯІNFORM*. 24.06.2022. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/24/chornobayity-i-vidukrayinyty-sleng-vijny-shyrytsya-svitom/>

Піддубна Н. До питання про онімну прецедентність воєнної доби. *Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти* (м. Харків, 18 трав. 2022 р.). Харків, 2022. С. 182–185. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7383d08e-68fa-426c-9cc1-6130b7665723/content>

Терещук Т. Замість вулиць Некрасова, Чайковського – Героїв Маріуполя, Чорнобаївська? Дерусифікація у Львові. *Радіо Свобода*. 12.04.2022. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/dekomunizatsiya-dekolonizatsiya-viyna-okupatsiya/31800077.html>

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

ІН – інстаграм.

ТК – телеграм-канал.

ТГ – телеграм.

ФБ – фейсбук.

REFERENCES

Hohol, Kh., Koval, O. What street names in Lviv will we say goodbye to. Your city. URL: https://tvoemisto.tv/exclusive/z_yakymy_vulytsyamy_lvova_my_poproshchaiemosya_i_koly_133701.html (in Ukr.).

Pecherskyi, A. (2022). Chernobaiity and vidukraiiinyty: the slang of war is spreading around the world. *АРМІЯІNFORM*. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/24/chornobayity-i-vidukrayinyty-sleng-vijny-shyrytsya-svitom/> (in Ukr.).

Piddubna, N. (2022). To the question of the anonymous precedent of the wartime. *Modern philological and methodical studies: problems and perspectives: materials of the International science and practice conference for scientists, lecturers, teachers, students of higher education* (Kharkiv, May 18, 2022) (pp. 182–185). Kharkiv. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7383d08e-68fa-426c-9cc1-6130b7665723/content> (in Ukr.).

Tereshchuk, T. (2022). Instead of Nekrasov, Tchaikovsky streets – Heroes of Mariupol, Chornobaiivska? De-Russification in Lviv. Radio Svoboda. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/dekomunizatsiya-dekolonizatsiya-viy-na-okupatsiya/31800077.html> (in Ukr).

LEGEND

ИИ – Instagram.

ТК – Telegram-channel.

ТГ – Telegram.

ФБ – Facebook.

Статтю отримано 28.05.2024

Yuliia Brailko

SEMANTIC TRANSFORMATION OF THE TOPONYM CHORNOBAIVKA IN MODERN UKRAINIAN DISCOURSE

The article analyzes the toponym **Chornobaivka** as the newest neocentment. Its transition to the active vocabulary of Ukrainian speakers is traced, to the connotational changes caused by an extralingual, in particular, event factor – military actions during the full-scale invasion of the Russian Federation into Ukraine. Ways of realizing the high humorous potential of this oikonym, which became one of the original and powerful verbal tools of resistance to the armed aggression of the Rashists, are highlighted.

In the proper name of **Chornobaivka** in 2022, the meaning “repeated mass destruction of the Russian occupiers and/or their equipment” was actualized, accompanied by a) the acquisition of a quantitative dimension, b) the realization of the connotation “participant in a sports competition / match,” “series,” “director,” “artist,” “city of dreams,” “seaside settlement,” “holy place,” “hell,” “cemetery.”

Understanding the transition of the Armed Forces from defense to attack, the speakers used the oikonym **Chornobaivka** in a language game with subjects and the locus of action, with other toponyms, with a creative basis, as well as in a language game at the structural-textual level, using the addition of a well-known catchphrase by framing or replacing the components of the known text.

The newly acquired connotations of the toponym **Chornobaivka** contributed to the productivity of the process of creating neologisms from it, for example, **Brianobaivka**, **Zmiiebaievka**, chernobait, pro-chernobait, odchernobait.

In 2022, the toponym **Chornobaivka** became so semantically capacious and self-sufficient that it was able to perform the function of a whole text, due to which the Internet was flooded with numerous multimodal memes with this key, and often the only verbal component. The very word **Chornobaivka** became a self-sufficient meme.

The change in the war situation, in particular the liberation of the legendary village of **Chornobaivka**, affected the frequency of the use of its name in Ukrainian discourse: now there is a reverse process of returning the corresponding toponym to the passive part of the vocabulary, which, however, does not diminish the role it played as a word-weapon and word-mastermind.

Key words: onym, toponym, oikonym, neosemant, Chornobaivka.